

Okrasna gizdavka* *Trachemys scripta*

Opis: Vodna želva. Oklep odrasle živali meri 15–30 cm. Mladostni osebki imajo oklep svetlo zelene barve z ozkimi rumenimi progami. Pri odraslih je oklep temno zelen, temno rjav ali temno siv. Znanih je več podvrst, v Sloveniji se kot tujerodni podvrsti pojavljata predvsem rdečevratka in rumenovratka. Rdečevratka ima na glavi prek lic rdečo proggo, rumenovratka pa vzorec rumenih lis. V Sloveniji živi domorodna močvirska sklednica (*Emys orbicularis*), ki ima po telesu in oklepu številne rumene pike. Druge tujerodne vrste želv, ki se lahko pojavijo pri nas v naravi ločimo po obliki in obarvanosti oklepa ter po obarvanosti glave.

Foto: arhiv Zavoda Symbiosis

Domovina: Območje naravne razširjenosti obsega jugovzhodni del Združenih držav Amerike.

Razširjenost v Sloveniji: Rumenovratka in rdečevratka sta v Sloveniji pogosti vrsti predvsem v stoječih vodah blizu naselij, kamor so jih izpustili lastniki. Dolgo časa ni bilo jasno ali se pri nas tudi razmnožujejo, v zadnjih letih pa je bilo razmnoževanje v naravi dokazano v različnih delih Slovenije.

Življenjski prostor: Naseljujejo jezera, ribnike in počasi tekoče vode.

Poti vnosa: Okrasne gizdavke bile desetletja ene najpogostejših plazilcev v trgovinah s hišnimi živalmi. Sprva so v te namene prodajali predvsem rdečevratko, leta 1997 pa so prepovedali uvoz v države EU, zato se je trgovina preusmerila na drugo podvrsto – rumenovratko. V naravi večinoma najdemo želve, ki so jih ljudje imeli kot hišne živali, nato pa so jih izpustili v naravo. Želve so zelo dolgožive in so lahko v naravi prisotne več let. Tudi v Sloveniji se vsaj ponekod zagotovo razmnožujejo.

Vplivi: V strokovni literaturi se pojavljajo različne navedbe o kompeticiji okrasnih gizdavk z domorodnimi želvami za hrano in mesta za sončenje, ki so bile v nekaterih študijah dokazane, v drugih pa ovržene. Tujerodne vrste so lahko prenašalci parazitov in v nekaterih evropskih državah je že bilo dokazano, da se lahko paraziti prenesejo na domorodne želve.

Literatura:

CABI. (2014). *Trachemys scripta elegans* (red-eared slider). Pridobljeno 22. avgust 2016., od <http://www.cabi.org/isc/datasheet/61560>

Meyer, L., Du Preez, L., Bonneau, E., Héritier, L., Quintana, M., Valdeón, A., ... Verneau, O. (2015). Parasite host-switching from the invasive American red-eared slider, *Trachemys scripta elegans*, to the native Mediterranean pond turtle, *Mauremys leprosa*, in natural environments. *Aquatic Invasions*, 10(1), 79–91. <http://doi.org/10.3391/ai.2015.10.1.08>

* Na predlog Herpetološkega društva (Lipovšek, 2019 v Trdoživ: Letnik VIII, Številka 1:21) smo v besedilu vrstno ime popisana sklednica spremenili v okrasna gizdavka (*Trachemys scripta*). Za podvrsti se še vedno uporabljata imeni rdečevratka (*Trachemys scripta elegans*) in rumenovratka (*Trachemys scripta scripta*).